

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 5

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 114 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-mayda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Uy-joy qurilishi madaniyati, uning o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari.....	10
Davletov Islambek Xalikovich, Zikrullayev Valixon G'aybullayev o'g'li	
Hududlar investitsiya muhitini oshirish muammolari.....	16
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi ellikqal'a tumanida turizm klasterini joriy qilish mexanizmi.....	22
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Small Business and Private Entrepreneurship is the Priority Direction of Our Country's Economy.....	28
Tulagan Tukhtaraliev, G'aniev Muhammadjon Xalilovich	
Resurs soliqlarini soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish.....	31
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
O'zbekistonda muqobil energiya manbalaridan foydalanish elektrotexnika sanoati rivojlanishining istiqboli sifatida.....	34
Uraimjonov Azizbek Raxmonjon o'g'li	
Oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashda ta'lim sifatining mohiyati va asosiy tamoyillari (O'zbekiston misolida).....	40
Egamov Sevinchbek Maxsud o'g'li	
Financial Mechanisms of Supporting Textile Products Export.....	46
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna, Yakubova Ugiyoy Mamasoliyeva	
O'zbekiston Respublikasida hududlarni mutanosib barqaror rivojlantirish masalalari va yechimlari.....	49
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida ayollar biznesini shakllantirish yo'llari.....	54
Ibodullayeva Malohat Sirojiddin qizi	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligini rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	57
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Turizm sohasi rivojlanishining istiqbollari.....	61
Ergashev Rahmatulla Xidirovich, Jabborova Zuhra Abdig'ani qizi	
Jahonda kabel bozorini rivojlantirish xususiyatlari va tendensiyalari.....	68
Uralov Olimjon Mahammadjonovich	
Namangan viloyatida yoshlarning iqtisodiy faolligi ko'rsatkichlari dinamikasini tahlil qilish.....	72
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Turizm sohasiga malakali kadrlar tayyorlashdagi muammolar va ularning yechimlari borasida tavsiyalar.....	77
A. I. Raxmatov	
Трансформация внешнеторговых связей Республики Узбекистана.....	83
Ахмедова (Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
Korxonalarda investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va usullarining tahlili.....	88
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Turizmning mohiyati xususida nazariy yondoshuvlar va ularning tahlili.....	94
R. I. Pardayev	
Katta hajmga ega bo'lgan maxsus qurtxonalarda boqilayotgan ipak qurtlariga harorat va namlikni ta'siri.....	101
Raxmanova Xurinislo Egamovna	
Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va soliqdan tashqari tushumlarning ahamiyati.....	104
Rajjaboyeva Dildora Zakirovna	
Banklarda stress-test asosida ESG-risklarni baholash.....	110
Nilufar Sharipova	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarda ekologik va ijtimoiy risklarni baholash va boshqarish tizimini joriy etishning ahamiyati.....	114
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	

Qimmatli qog'ozlarni qiymatini baholash usullari va modellari.....	122
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Sanoat ishlab chiqarishda diversifikatsiyaning nazariy asoslari.....	127
Davronbek Sharibjonovich Raximov	
Mamlakatimizda innovatsiyalarni moliyalashtirishning amaldagi holati tahlili.....	133
Aminov Farrux Farxadovich	
Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy hisobot tahlilini takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	138
G. J. Jumayeva	
Qurilish sohasida logistika tizimlariga zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanganlarning amaliy jihatlari....	141
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarishdagi muammolar	146
Nematova Shaxlo Egamberdiyevna	
Aholi daromodlari va omonatlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	149
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonini intellektuallashtirish algoritmini yaratish.....	158
Zoirov O'lmas Erkin o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini baholash	164
Chilmatova Dilnoza Abdurahimovna	
Возможности внедрения и развития исламских банковских продуктов в рынок Узбекистана.....	168
Иноятова Камола Фуркатовна	
Davlat xizmatchisi faoliyatida ijtimoiy javobgarlikning o'rni	172
X. X. Ikramov	
Korporativ boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	176
Abdug'aniyev Muhammadamin Abdug'affor o'g'li	
Hududiy kambag'allik chegaralarini aniqlashning ahamiyati (Qashqadaryo viloyati misolida).....	182
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Alisher Yunusaliyevich Safarov	
Kichik biznesga mahalliy investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanishda franshizaning roli	189
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich	
Tijorat banklarida marketing strategiyalaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari.....	193
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA HUDUDLARNI MUTANOSIB BARQAROR RIVOJLANTIRISH MASALALARI VA YECHIMLARI

Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich

Buxoro muhandislik texnologiya instituti tayanch doktranti

Annotatsiya: Maqolada O'zbekistonning turli hududlarini barqaror va mutanosib rivojlantirish imkoniyatlari batafsil tahlil qilingan. Hududiy rivojlanishning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlarini o'rganib chiqilgan. Barqaror rivojlanishning asosiy tamoyillari, jumladan, mahalliy resurslardan samarali foydalanish, infratuzilmani rivojlantirish, aholining turmush darajasini oshirish va atrof-muhitni muhofaza qilish zarurligi borasida to'xtab o'tilgan. Hududlar o'rtasidagi iqtisodiy va ijtimoiy tafovutlarni kamaytirish, shahar va qishloq joylarida yashash sharoitlarini yaxshilash bo'yicha amaliy tavsiyalar berilgan. Hududlarini barqaror rivojlantirish uchun kompleks yondashuvlar va uzoq muddatli strategik rejalashtirish zarurligi haqida taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: mutanosib barqaror rivojlanish, iqtisodiy islohotlar, yalpi ichki mahsulot, hududiy sanoat tarmoqlari, barqaror iqtisodiy o'sish, mintaqaviy rivojlanish.

Abstract: The article analyzes in detail the possibilities of sustainable and balanced development of different regions of Uzbekistan. The economic, social and ecological aspects of regional development have been studied. The main principles of sustainable development, including the need to effectively use local resources, develop infrastructure, raise the standard of living of the population, and protect the environment, were discussed. Practical recommendations on reducing economic and social differences between regions and improving living conditions in urban and rural areas are given. Proposals and recommendations are made about the need for comprehensive approaches and long-term strategic planning for sustainable development of the regions.

Key words: proportional sustainable development, economic reform, gross domestic product, regional industries, sustainable economic growth, regional development.

Аннотация: В статье подробно анализируются возможности устойчивого и сбалансированного развития различных регионов Узбекистана. Изучены экономические, социальные и экологические аспекты регионального развития. Обсуждались основные принципы устойчивого развития, в том числе необходимость эффективного использования местных ресурсов, развития инфраструктуры, повышения уровня жизни населения, защиты окружающей среды. Даны практические рекомендации по сокращению экономических и социальных различий между регионами и улучшению условий жизни в городе и сельской местности. Сделаны предложения и рекомендации о необходимости комплексных подходов и долгосрочного стратегического планирования устойчивого развития регионов.

Ключевые слова: сбалансированное устойчивое развитие, экономические реформы, валовой внутренний продукт, региональные отрасли, устойчивый экономический рост, региональное развитие.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi iqtisodiy rivojlanishda va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashda hududlarni mutanosib va barqaror rivojlantirishni asosiy maqsadlaridan biri sifatida belgilab olgan. Hududlarni barqaror rivojlantirish, ularning iqtisodiy salohiyatini oshirish, ijtimoiy infratuzilmani yaxshilash va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish orqali amalga oshiriladi. Ushbu maqolada O'zbekiston hududlarini mutanosib va barqaror rivojlantirish imkoniyatlari statistik ko'rsatkichlar asosida tahlil qilinadi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmonida mamlakatning barcha hududlarini iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatdan barqaror rivojlantirishni ta'minlashga qaratilgan bo'lib, turli hududlar o'rtasida

sidagi iqtisodiy va ijtimoiy tafovutlarni kamaytirish, barcha hududlarda yashash sharoitlarini yaxshilash, hududiy infratuzilmani, jumladan, yo'l-transport, energetika, ichimlik va oqova suv tizimlarini modernizatsiya qilish va rivojlantirish, mahalliy resurslardan samarali foydalanish, hududlarning o'ziga xos iqtisodiy salohiyatini oshirish uchun investitsiyalarni jalb qilish, aholining ijtimoiy himoyasi, sog'liqni saqlash, ta'lim va boshqa xizmatlarni yaxshilash, shuningdek, aholini ish bilan ta'minlash, atrof-muhitni muhofaza qilish, ekologik xavfsizlikni ta'minlash va tabiiy resurslarni oqilona boshqarish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ilm-fan va texnologiyalarni rivojlantirish orqali hududiy rivojlanishni ta'minlash, hududlarni barqaror rivojlantirishda davlat va mahalliy boshqaruv organlari o'rtasida samarali hamkorlikni ta'minlash, mahalliy boshqaruv tizimini takomillashtirish bugungi kunning davr talabidir¹.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Hududlarni mutanosib barqaror rivojlanishini ta'minlash imkoniyatlari turli adabiyotlar va ilmiy manbalar o'rganilgan bo'lib, xususan Jeffrey Sachsning "The Age of Sustainable Development" asarida mintaqaviy rivojlanish turli sohalarida muvozanatli o'sish va barqarorlikni ta'minlash uchun iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik maqsadlarni birlashtirishi kerakligini, shuningdek, barqaror rivojlanish iqtisodiy taraqqiyot, ijtimoiy inklyuziya va atrof-muhitni boshqarishning o'zaro bog'liqligini hisobga oladigan yaxlit yondashuvni talab qilishini ta'kidlaydi². Amartya Senning "Development as Freedom" asarida rivojlanishning odamlar uchun keng imkoniyatlar yaratish va ularni cheklovlardan ozod qilishni, erkinliklar rivojlanishning asosiy maqsadi bo'lishi bilan birga, uni amalga oshirish vositasi ham ekanligini, shuningdek, rivojlanish faqat iqtisodiy o'sish bilan cheklanmasligi kerakligi, balki individual erkinliklar va qobiliyatlarni kengaytirishni ham o'z ichiga olishi kerakligini ta'kidlaydi³. Herman Dalyning "Steady-State Economics" asarida barqaror rivojlanishning asosiy tamoyili sifatida iqtisodiy o'sishning ekologik cheklovlar bilan muvozanatlashishi zarurligini ko'rsatadi, iqtisodiy o'sishning sifatiga e'tibor qaratish va ekologik muvozanatni saqlash muhimligini, shuningdek, rivojlanishning ekologik va ijtimoiy jihatlarini integratsiya qilish zarurligini ta'kidlaydi⁴. Michael E. Porterning "The Competitive Advantage of Nations" asarida milliy raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun innovatsiya va yangilanish zarurligini, klasterlarning hududiy rivojlanishda qanday muhim rol o'ynashini ko'rsatadi. Klasterlar iqtisodiy faoliyatning ma'lum bir joyda to'planishi natijasida raqobatbardoshlikni oshirishga yordam berishini ta'kidlaydi⁵. Paul Krugmanning "Geography and Trade" asarida iqtisodiy faoliyatning ma'lum joylarda to'planishi va uning foydasini hududlar bo'yicha teng taqsimlash masalalarini tushuntiradi, iqtisodiy faoliyatning joylashuvi va uning hududiy taqsimlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni ko'rsatadi, shuningdek, hududiy siyosatlarining muhimligini va ularning barqaror rivojlanishdagi rolini ta'kidlaydi. Hududiy rivojlanishni o'rganishda iqtisodiy geografiyaning ahamiyatini ko'rsatadi va barqaror rivojlanish uchun iqtisodiy faoliyatni optimal taqsimlash muhimligini tushuntiradi⁶.

Davlatimiz rahbari Sh.M.Mirziyoyevning 2020-yil 30-dekabrda Oliy Majlisga Murojaatnomasida hududlarning kompleks va mutanosib rivojlanishini ta'minlash milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishining muhim vazifasi bo'lib hisoblanishini, so'nggi yillarda kichik shaharlar va shahar tipidagi aholi punktlarini faol rivojlantirish, xomashyo bazasini yaratish va modernizatsiya qilish, iqtisodiy o'sish nuqtalarini aniqlash va zamonaviy infratuzilmani shakllantirish bo'yicha puxta ishlab chiqilgan rejalarsiz hududlarni barqaror rivojlantirishga erishib bo'lmashligini ta'kidlagan.

Zamonaviy transport va energetika infratuzilmasini yaratish hududlar va mamlakat iqtisodiyotini muvaffaqiyatli rivojlantirishning muhim omillaridan biridir. Prezident hududlarni rivojlantirish masalalari nuqtai nazaridan ushbu sohalaridagi istiqbolli vazifalar to'g'risida alohida to'xtalib, yirik shaharlar va chekka qishloqlar o'rtasida o'zaro bog'langan transport tarmog'ini yaratish zarurligi, faqatgina davlatning cheklangan imkoniyatlariga tayanib bo'lmashligi, bu sohaga davlat tashkilotlariga qaraganda ancha samarali boshqaruvga ega xususiy sektorni yanada faol jalb qilish zarurligi kun tartibiga chiqmoqda. Shu munosabat bilan, kelgusi yilda bir qator hududiy aeroportlar davlat-xususiy sherikligi asosida ishonchli boshqaruvga o'tkaziladi. Har bir qishloq va mahallada yashash joylarini obodonlashtirish va odamlar uchun munosib hayot kechirish uchun qulay sharoitlar yaratish davlatning ustuvor vazifalaridan biridir. Shu yo'nalishda, Prezidentimiz "Obod Qishloq" va "Obod Mahalla" dasturlarini amalga oshirish doirasida sezilarli natijalarga erishilganligini qayd etdilar⁷.

1 lex.uz/ru/docs/-5841063

2 Jeffrey Sachs "The Age of Sustainable Development" 22 bob, Columbia University Press, 2015-y.

3 Amartya Sen "Development as Freedom", 366 bet, New York Alfred A. Knopf, 1999-y.

4 Herman Daly - "Steady-State Economics", 185 bet, W. H. Freeman, 1977-y.

5 Michael E. Porter - "The Competitive Advantage of Nations" 855 bet, Free Press, 1990-y.

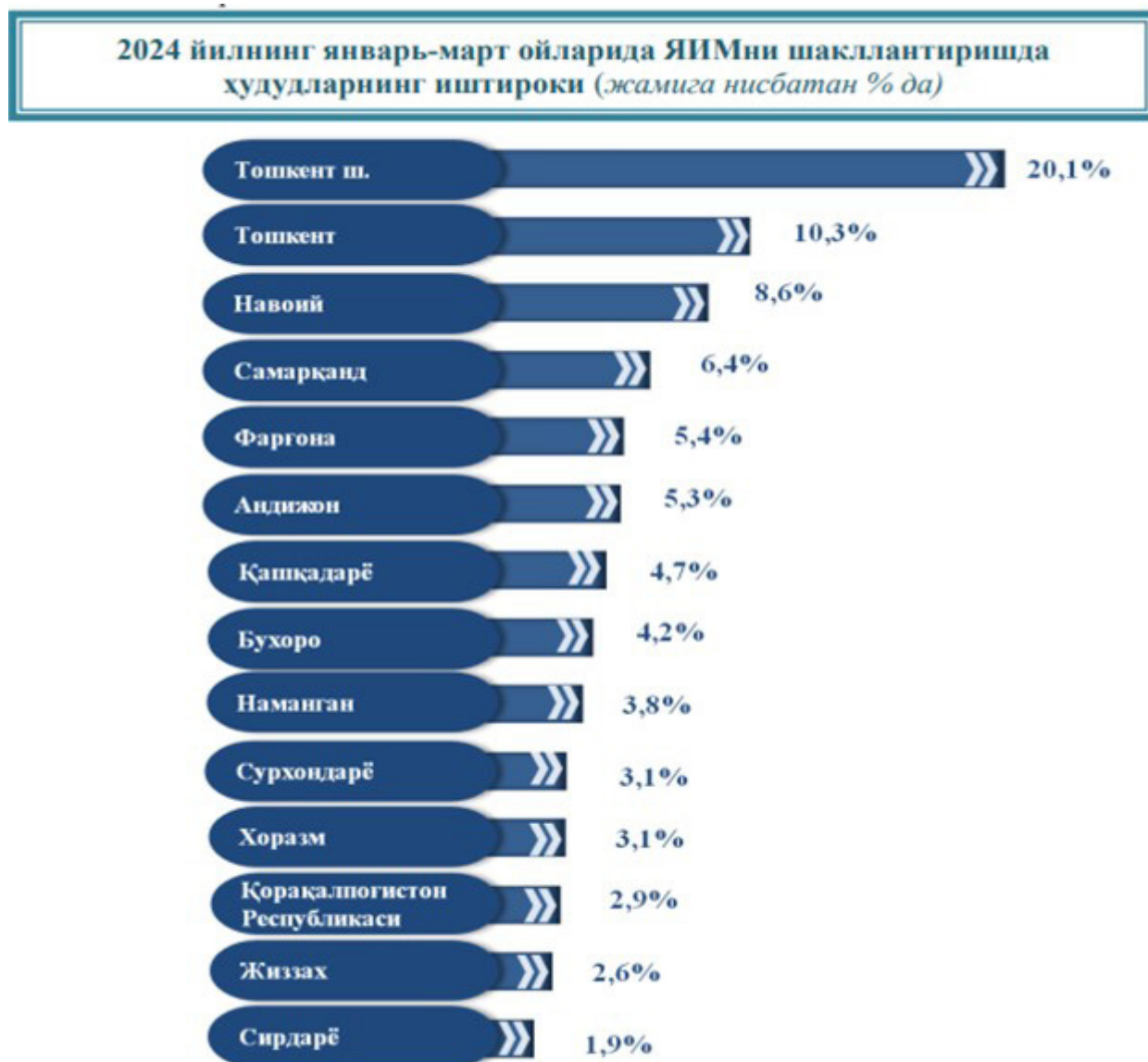
6 Paul Krugman - "Geography and Trade", 156 bet, MIT Press, 1991-y.

7 <https://review.uz/uz/post/ceir-kompleksnoe-i-sbalansirovanie-razvitie-regionov-vajnaya-sostavlyayushaya-ustoychivogo-razvitiya-nacionalnoy-ekonomiki>

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonning hududlari o'rtasida iqtisodiy rivojlanish darajasi bo'yicha sezilarli farqlar mavjud. Bu farqlar mamlakatning turli geografik xususiyatlari, tabiiy resurslari va iqtisodiy infratuzilmasining notekis taqsimlanishi bilan bog'liq. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, Toshkent shahri va Toshkent viloyati eng yuqori iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlariga ega. Bunga yalpi ichki mahsulotni shakllantirishda yuqori darajada rivojlanganligi sabab bo'ladi.

1-rasm: YAIMni shakllantirishda hududlarning ishtiroki⁸

2024-yilning yanvar-mart oylari yakunlariga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi YAIMi hajmi joriy narxlarda 242 701,6 mlrd. so'mni tashkil etdi va 2023-yilning mos davri bilan taqqoslaganda 6,2 % ga o'sdi. YAIM deflyator indeksi 2023-yilning yanvar-martidagi narxlarga nisbatan 113,3 % ni tashkil etdi.

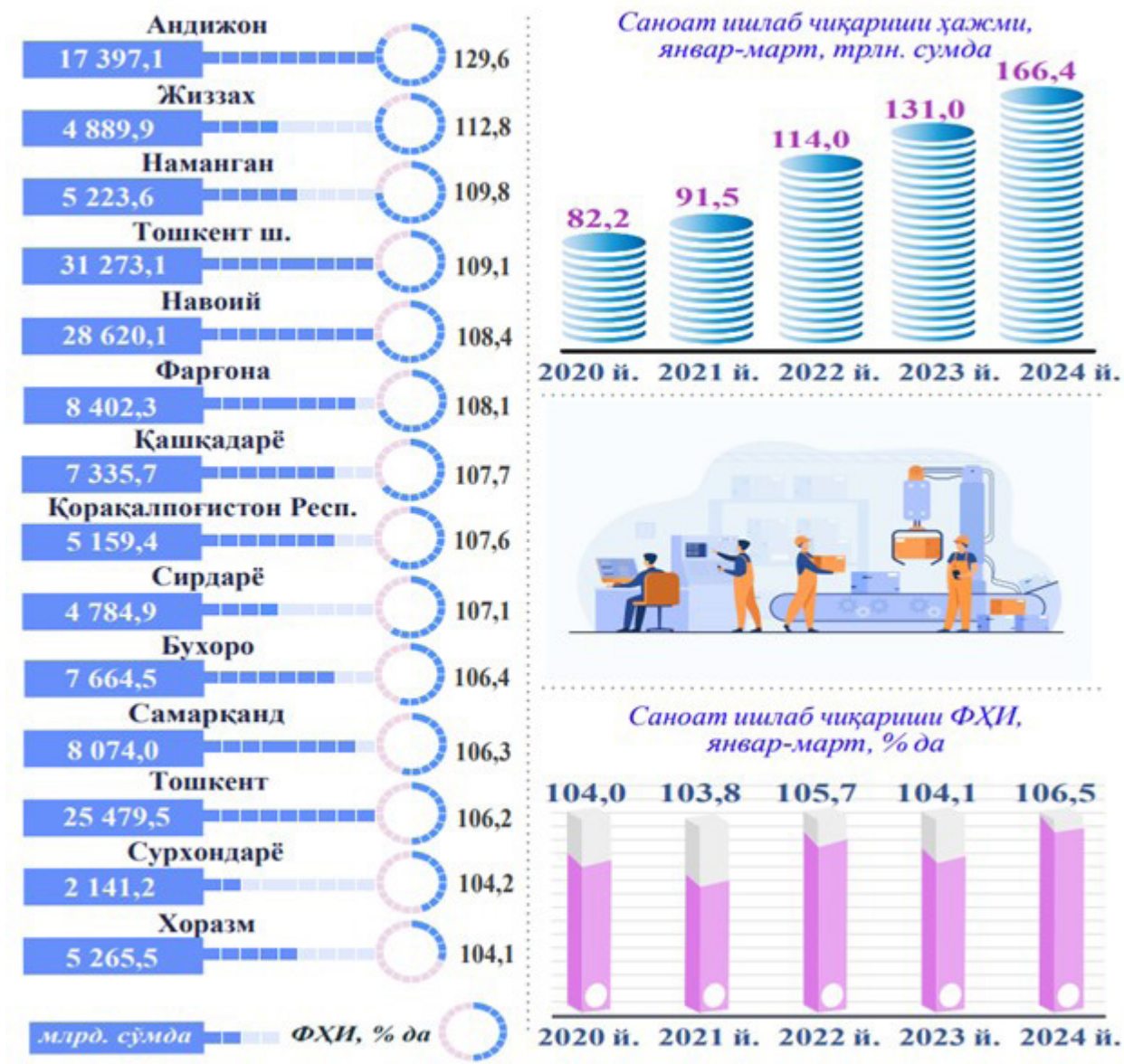
2024-yilning yanvar-mart oylarida respublika bo'yicha YAIMning shakllanishida Toshkent shahri 20,1 % ulush bilan eng katta hissa qo'shdi. Toshkent va Navoiy viloyatlari 10,3 % va 8,6 % ko'rsatkichlari bilan keyingi o'rinlarni egallab turibdi. Respublika YAIMini shakllantirishda eng kam ulush Sirdaryo (1,9 %), Jizzax (2,6 %) viloyatlari va Qoraqalpog'iston Respublikasiga (2,9 %) to'g'ri kelgan.

Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va ularni boshqarish hududlar barqaror rivojlanishining asosiy shartlaridan biridir. Resurslarni ekologik me'yorlarga rioya qilgan holda qazib olish va qayta ishlash, qayta tikla-

8 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat statistika agentligi ma'lumotlari. stat.uz

nadigan energiya manbalaridan foydalanish orqali ekologik barqarorlikka erishish mumkin. Bu, o'z navbatida, hududlararo iqtisodiy farqlarni kamaytirishga xizmat qiladi.

2-rasm: Sanoat ishlab chiqarish hajmi⁹

Bugungi kunda respublikada 62,8 mingta sanoat korxonalari faoliyat ko'rsatmoqda, shundan 11,0 mingtasi (ro'yxatdan o'tgan korxonalar umumiy sonining 17,5 % i) Toshkent shahriga, 6,7 mingtasi (10,6 %) Farg'ona viloyatiga, 6,6 mingtasi (10,5 %) Toshkent viloyatiga, 5,5 mingtasi (8,8 %) Samarqand viloyatiga va 5,1 mingtasi (8,2 %) Andijon viloyatiga to'g'ri kelmoqda.

2024-yilning yanvar-mart oylarida respublika korxonalari tomonidan 166,4 trln. so'mlik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarilgan bo'lib, 2023-yilning yanvar-mart oylariga nisbatan sanoat ishlab chiqarishining fizik hajmi indeksi 106,5 % ni tashkil etdi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, O'zbekiston hududlarini mutanosib va barqaror rivojlantirish uchun qator imkoniyatlar mavjud. Hududlararo iqtisodiy farqlarni kamaytirish, ijtimoiy infratuzilmani yaxshilash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish va davlat siyosatini samarali amalga oshirish orqali barqaror rivojlanishga erishish mumkin.

9 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat statistika agentligi ma'lumotlari. stat.uz

2023–2024-yillardagi statistik ko'rsatkichlar asosida olib borilgan tahlillar O'zbekiston hududlarini rivojlantirishda yuqori salohiyat mavjudligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, mavjud muammolarni hal qilish va imkoniyatlardan to'liq foydalanish orqali hududlarning barqaror rivojlanishi ta'minlanadi.

Investitsiya va xususiy sektorni rivojlantirish hududlarning iqtisodiy salohiyatini oshirish uchun muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash bo'yicha qator choralar ko'rilmogda. Bu borada soliq imtiyozlari, qulay investitsiya muhiti yaratish va infratuzilmani rivojlantirish orqali hududlarning iqtisodiy imkoniyatlari kengaytirilmoqda.

Qishloq hududlarini rivojlantirish ham O'zbekiston uchun dolzarb masalalardan biridir. Qishloq joylarda yashovchi aholining turmush darajasini oshirish, qishloq xo'jaligi infratuzilmasini yaxshilash va qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohalarini rivojlantirish orqali qishloq hududlarining barqaror rivojlanishiga erishish mumkin. Davlat tomonidan qishloq hududlarini rivojlantirish bo'yicha qator dasturlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston hududlarini mutanosib va barqaror rivojlantirish uchun mavjud imkoniyatlardan to'liq foydalanish va davlat siyosatini samarali amalga oshirish orqali mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy farovonligini ta'minlash mumkin. 2023–2024-yillardagi statistik ko'rsatkichlar asosida olib borilgan tahlillar hududlarning barqaror rivojlanishi uchun zarur bo'lgan choralarni aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni. www.lex.uz
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. 2020-yil 29-dekabr. Toshkent.
3. Jeffrey Sachs "The Age of Sustainable Development" 22 bob, Columbia University Press, 2015-y.
4. Amartya Sen "Development as Freedom", 366 bet, New York Alfred A. Knopf, 1999-y.
5. Herman Daly - "Steady-State Economics", 185 bet, W. H. Freeman, 1977-y.
6. Michael E. Porter - "The Competitive Advantage of Nations" 855 bet, Free Press, 1990-y.
7. Paul Krugman - "Geography and Trade", 156 bet, MIT Press, 1991-y.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat statistika agentligi ma'lumotlari. stat.uz
9. <https://review.uz/uz/post/ceir-kompleksnoe-i-sbalansirovanie-razvitie-regionov-vajnaya-sostavlyayushaya-ustoychivo-gorazvitiya-nacionalnoy-ekonomiki>

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.